

OVERORDNET KUNSTPLAN – JUNI 2016

## NY KUNST TIL CAMPUS ÅS

Detalj av skisse til Veterinærinstituttet av Marthe Karen Kampen og Johannes B. Hansen, 2015.  
Kart er hentet fra [openstreetmap.org](http://openstreetmap.org) / OpenStreetMap.

**KORO**  
KUNST I OFFENTLIGE ROM

# INNHold

---

<b>1. INNLEDNING</b>	<b>SIDE 03</b>
BAKGRUNN OG OPPGAVE KURATORISK SAMMENDRAG KUNSTUTVALGETS ARBEID TILDELING & ORGANISERING	
<b>2. STED &amp; VIRKSOMHET</b>	<b>SIDE 05</b>
UNIVERSITETSOMRÅDET CAMPUS ÅS NORGES MILJØ- OG BIOVITENSKAPELIGE UNIVERSITET VETERINÆRINSTITUTTET SENTER FOR HUSDYRFORSØK ANDRE AKTØRER VETERINÆRFAGET	
<b>3. BYGGEPROSJEKT &amp; ARKITEKTUR</b>	<b>SIDE 11</b>
BAKGRUNN & ORGANISERING VETERINÆRBYGGET FELLESBYGGET ÅS GÅRD LANDSKAPSDRAGET URAKSEN	
<b>4. KURATORISK BAKGRUNN &amp; VALG</b>	<b>SIDE 16</b>
PLASSERING & VANDRING - ILLUSTRASJON OVERSIKT KUNSTPROSJEKTER - ILLUSTRASJON	
<b>5. KUNST UTE</b>	<b>SIDE 21</b>
VANDRING I URAKSEN	
<b>6. KUNST INNE</b>	<b>SIDE 24</b>
INNENDØRS I VETERINÆRBYGGET INNGANG NMBU VETERINÆRHØGSKOLEN INNGANG VETERINÆRINSTITUTTET KUNST I FELLESBYGGET FOTOPROSJEKTET BLIKK PÅ ÅS	
<b>7. FORVALTNING</b>	<b>SIDE 34</b>
MÅL MED FORVALTNING FORVALTNINGSANSVAR VEDLIKEHOLD OG LEVETID	
<b>8. FORMIDLING</b>	<b>SIDE 36</b>
MÅL MED FORMIDLING FORMIDLINGSPLAN	
<b>9. BUDSJETT &amp; FREMDRIFT</b>	<b>SIDE 39</b>
TILDELING & FORDELING BUDSJETT MED HOVEDTALL MILEPÆLER	

---

NAVN PÅ BYGG OG INNGANGER BRUKT I KUNSTPLANEN ER BASERT PÅ GJELDENE PRAKSIS PER MARS 2016. DISSE KAN BLI ENDRET. DETTE GJELDER SÆRLIG NAVN KNYTTET TIL NMBU SOM ER UNDER OMORGANISERING.

KUNSTPLANEN BLE GODKJENT AV KORO 6. JUNI 2016.

# 1. INNLEDNING

---

## BAKGRUNN OG OPPGAVE

Kunstplanen er en direkte konsekvens av et politisk vedtak om å samlokalisere Veterinærinstituttet med Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU) på Ås, samt flytte universitetets nåværende aktivitet i Oslo. Bakgrunnen er et samfunns mål om at Norge skal være et foregangsland og ledende innen forskning og undervisning på biotrygghet, biosikkerhet og smitteberedskap for fisk og dyr.

Statlige byggeprosjekter utløser midler til kunst, som stilles til disposisjon for KORO, Statens fagorgan for kunst i offentlige rom. KORO har som oppgave å sikre at flest mulig skal kunne oppleve kunst av høy kvalitet i offentlige inne- og uterom over hele landet. Ansvar for ivaretagelse gjennom bestilling av nye verk, innkjøp av eksisterende verk, og gjennom forvaltning og formidling av kunsten.

Kunstutvalgets oppgave ble fremlagt på oppstartsmøtet 28. mai 2014: Å se etter kunst som reflekterer samtidskunstens tendenser, som er modig og skaper nye forbindelser.

## KURATORISK SAMMENDRAG

Den nye kunsten til Campus Ås vil stå i to klare kontekster: universitetsområdet og veterinærfaget. Dette svarer kunstplanen på gjennom plassering og organisering av totalt seks kunstprosjekter fordelt på tre bygg og et utvidet uteområde.

Viten om og organiseringen av de basale forutsetningene for vekst, mat og helse for både mennesker og dyr, er sentralt på Campus Ås. Det er en ambisjon at den nye kunsten samlet gir et bidrag til refleksjonen rundt dette.

Kunstplanen er sentrert rundt følgende hovedgrep:

- kunst som markerer sin tilstedeværelse, enten det er med innhold, form, tidsspenn eller volum, plassert der folk samles, i sosiale soner, inngangspartier og akser.
- kunstplanen etablerer en vandring ute som knytter ny kunst sammen med den eksisterende, og de nye anleggene med universitetsområdet.

De kuratoriske valgene og bakgrunnen for disse er beskrevet nærmere i eget kapittel. I tillegg gir kunstplanen en kort presentasjon av veterinærfaget.

## KUNSTUTVALGETS ARBEID

Kunstutvalget har fungert godt som et kollegium og deltakerne har utfyllt hverandre som gruppe. Det er i perioden fra oppstartsmøtet 28. mai 2014 til april 2016 holdt tolv ordinære utvalgsmøter. Her har utvalget i hovedsak behandlet kunstplanen, samt konkurransen og oppstarten av tre påbegynte kunstprosjekter.

Kunstutvalget har som jury for to kunstprosjekter avholdt to møter fordelt på to dager. Det er i tillegg gjennomført befaringer i Oslo for å se på eksisterende kunst i offentlige rom, både inne og ute, samt besøkt utstillinger i felleskap. Målet med befaringer har vært å etablere en felles referanseramme som grunnlag for det videre arbeidet.

Kunstkonsulentene har hatt møte med rektor og prorektor, ledelse ved berørte institutter og teknisk avdeling ved NMBU, samt ledelsen ved Veterinærinstituttet, Senter for husdyrforsøk og Vitenparken for å presentere kunstutvalgets arbeid og forankre kunstplanens innhold.

## TILDELING & ORGANISERING

<b>Prosjektets navn:</b>	Campus Ås
Bevilgningsdato, KORØ:	29. november 2013
Kunstbudsjett, inkl. adm.:	17,11 millioner kr.
Byggherre:	Statsbygg
Arkitekt:	Ø K A W Arkitekter AS, Henning Larsen Architects
Ferdigstillelse byggeprosjekt:	1. august 2019
Byggebudsjett:	7,6 milliarder kr. (hele utbyggingen totalt inkl. brukerutstyrsprosjekt til en drøy milliard kroner.)

### Prosjekterende gruppe PG Campus Ås:

Veterinærbygget, Fellesbygget og Uraksen prosjekteres av:

Henning Larsen Architects	København
Ø K A W Arkitekter	Oslo
Multiconsult AS	Oslo
Hjellnes Consult AS	Oslo
NNE Pharmaplan	København
Link Landskap	Oslo

Ås Gård er prosjektert og gjennomført av:

Ø K A W Arkitekter	Oslo
Skanska	Oslo

### Kunstfaglig prosjektledelse / kunstkonsulenter:

Trond Hugo Haugen	Billedkunstner, kunstutvalgets leder
Robert Johansson	Billedkunstner

### Øvrige medlemmer i kunstutvalget:

Christian Montarou	Førsteamanuensis NMBU, mottaker
Linn M. K. Egedal	Student, NMBU, mottaker (fra okt. 2014)
Arne Flåøyen	Avdelingsdirektør, Veterinærinstituttet, mottaker
Rolf Erik Wahlstrøm	Disiplinleder arkitekt, PG Campus Ås, arkitekt
Mette L. Nordhus	Avdelingsdirektør, Statsbygg, byggherre (fra des. 2014)

### Tidligere medlem i kunstutvalget:

Kjersti Høglund	Seniorarkitekt, Statsbygg, byggherre (til des. 2014)
-----------------	--

### Supplerende jurymedlem

Tine Karlsvik	Student, NMBU, mottaker (sept. 2015)
---------------	--------------------------------------

## 2. STED OG VIRKSOMHET

---

### UNIVERSITETSOMRÅDET CAMPUS ÅS

Dagens universitetsområde består av parker og landlige grøntarealer med flere bygg, som de monumentale steinbygningene Urbygningen (ferdigstilt 1900) og Tårnbygningen (1924).

Dominerende arbeidsplass er Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU). I tillegg kommer institusjoner som er samlokalisert med NMBU på Campus Ås: sentrale deler av Norsk fiskeri- og matforskning (Nofima) og Norsk institutt for bioøkonomisk forskning (NIBIO), og, fra 2019, Veterinærinstituttet.

Ås kommune har nær 20 000 innbyggere, og består av store deler av dyrket mark og skog. Nærhet til både E6 og Ås sentrum med togstasjon for Østfoldbanen gir kort reisetid til Oslo, hvor også flere studenter og ansatte bor.

Universitetsområdet bærer preg av ulike stilepoker, fra nasjonalromantikk til funkis og frem til dagens utforming. Den eksisterende parken på 550 dekar er utformet etter klassisk engelsk modell, med variert bruk av kultiverte områder og mer viltvoksende deler, samt klart definerte siktlinjer. I parken gjenfinnes det tuntreet som ble plantet ved etableringen for drøyt 150 år siden. Flere minnesmerker og skulpturer er utplassert, også kunstverk i regi av KORO.

I universitetsområdet inngår også 2900 dekar dyrket mark og Arboretet Nordskogen på 2000 dekar. På begynnelsen av 1900-tallet begynte en planmessig utplanting av ulike treslag til dagens treslagssamling. Skogen er et populært turområde og blir brukt i undervisningssammenheng. Campus Ås totale areal dekker 7700 dekar.



*Universitetsparken med Cirkus (oppført i 1859, ombygd 1901).  
Tatt før 1957, fotograf Jac Brun, fra Nasjonalbibliotekets samling.*

## NORGES MILJØ- OG BIOVITENSKAPELIGE UNIVERSITET

Den Høiere Landbruksskole paa Aas ble grunnlagt som landets tredje høyere utdanningsinstitusjon i 1859. Fra 1897 het skolen Norges landbrukshøgskole (NLH) til den byttet navn 1. januar 2005 til Universitetet for miljø- og biovitenskap (UMB).

1. januar 2014 ble UMB slått sammen med Norges veterinærhøgskole (NVH) til dagens Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU).

NMBU er Norges sentrale og ledende forsknings- og lærested for bioproduksjon, miljø og landskap. Universitetet har flere forskningsinstitutter og -miljøer innen landskap, jord-, skog- og hagebruk, husdyr, naturforvaltning, utviklingsstudier, økonomi og teknologiske disipliner. NMBU har et svært aktivt studentmiljø med flere studentforeninger. Studentersamfunnet i Ås, stiftet 1864, er lokalisert i den vernede Samfunnsbygningen.

Fra 2019 blir all NMBUs virksomhet samlet på Campus Ås. Fra dagens Campus Adamstuen flytter forsknings- og undervisningsvirksomheten knyttet til veterinærmedisin. Det inkluderer også Universitetsdyresykehuset, som består av Hesteklinikken, Smådyrklinikken og Produksjonsdyrklinikken. Universitetssykehuset tar imot syke dyr fra hele landet og er tett knyttet til forskning og undervisning ved NMBU.

NMBU skal være blant de ledende europeiske forsknings- og undervisningsinstitusjoner innen miljø- og biovitenskap og veterinærmedisin.

Dagens fakulteter på NMBU er under omorganisering, og den nye strukturen vil være på plass fra høsten 2016.

NMBU har per mars 2016 ca. 5200 studenter og 1700 ansatte. Av disse er ca. 500 studenter og ca. 480 ansatte lokalisert på Campus Adamstuen.

## VETERINÆRINSTITUTTET

Veterinærinstituttet er et frittstående biomedisinsk beredskaps- og forskningsinstitutt, og ikke en del av NMBU. Instituttet mottar sin grunnbevilgning fra Landbruks- og matdepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet og Norges forskningsråd.

Primæroppgavene til Veterinærinstituttet er forskning, kunnskapsutvikling og kunnskapsformidling til myndighetene. De viktigste virksomhetsområdene er forskning og utvikling, beredskap, diagnostikk, overvåking, referansefunksjoner, rådgivning og risikovurderinger innenfor kjerneområdene dyrehelse, fiskehelse, dyrevelferd, mattrygghet og fôrtrygghet.

Veterinærinstituttet ble opprettet i 1891 under navnet Veterinærpathologisk laboratorium. I 1990 ble de regionale laboratoriene en del av instituttet, slik at det i dag består av et hovedlaboratorium i Oslo og regionale laboratorier i Sandnes, Bergen, Trondheim, Harstad og Tromsø.

Veterinærinstituttet har per mars 2016 ca. 320 ansatte over hele landet, hvorav 280 skal inn i Veterinærbygget på Ås.

## SENTER FOR HUSDYRFORSØK

Senter for husdyrforsøk (SHF) er det nasjonale anlegget for forsøk og undervisning innen husdyrproduksjon. Det ble etablert i 1994 som et samarbeidstiltak mellom daværende UMB og NVH. I dag er det en del av NMBU, og betjener både Campus Ås og veterinærmiljøene ved Campus Adamstuen.

Den type forskning som bedrives er adferdsforsøk (etologistudier), føringsforsøk, forsøk relatert til dyrehelse og -velferd, samt avlsforsøk. Det utføres undervisning med husdyrfag- og veterinærstudenter i fjøsene. Det meste av forsøksarbeidet er prosjekter knyttet til NMBU. Veterinærinstituttet og Bioforsk kommer også med sine oppdrag til senteret. Forsøkene innebærer eksempelvis å sikre det best mulige føret for det enkelte dyreslaget, god bingeutforming og å sikre sykdomsforebyggende forhold for husdyrene.

Senter for husdyrforsøk har per mars 2016 ca. 30 årsverk.

## ANDRE AKTØRER

### **Vitenparken Campus Ås**

Stiftelsen Vitenparken er et viten- og opplevelsessenter inne på universitetsområdet.

Senteret fungerer som en faglig sosial møteplass der publikum møter NMBU og de øvrige forskningsmiljøene på Campus Ås, samt andre institusjoner og bedrifter innen feltet for grønn næring og innovasjon. Vitenparken arrangerer seminarer, foredrag, konferanser, utstillinger, parkvandring, omvisninger og annen publikumsrettet virksomhet. Som regionalt vitensenter tilbys i økende grad interaktive utstillinger og pedagogiske tilbud for barne- og ungdomsskole, og videregående skole.

Det er opprettet dialog med Vitenparken om samarbeid med kommende formidling. KORO har tidligere inngått formidlingsavtale med Vitenparken (Urbygningen 2016).

### **NMBUs kunstråd**

Kunstrådet skal gi faglige råd i saker som gjelder kunst i bygninger og i uteområder som NMBU har ansvaret for. Det består av fire medlemmer og en studentrepresentant som velges ut fra kunstfaglig kompetanse eller kjennskap til NMBUs kunstsamlinger. Kunstrådet skal bidra til å sikre at kunsten fra Campus Adamstuen flyttes og innlemmes i NMBU sin samling på en forsvarlig måte. Universitetet skal føre register over den kunsten som finnes.

Det er opprettet dialog med kunstrådet om kunsten som skal flyttes.

## OM VETERINÆRFAGET

Veterinærfaget tar for seg dyrehelse og dyrevelferd. Sentralt står kunnskap om sykdommer, diagnostikk og behandling. Fagfeltet omfatter både produksjonsdyr og oppdrettsfisk samt sports- og familiedyr. Samfunnsmedisinen tar for seg alle sider ved forebygging av smitte fra dyr til mennesker og omvendt.

### **Veterinærfaget etableres**

Den første veterinærutdanningen ble etablert i Lyon i Frankrike i 1761. Medvirkende årsak til opprettelsen var kvegpesten som herjet i Europa på midten av 1700-tallet med matmangel og hungersnød som resultat.

Da Veterinærinstituttet ble etablert i Norge i 1891, var det kampen mot storfetuberkulosen som hadde hovedprioritet. Dette er en alvorlig sykdom hos dyr som også kan gi alvorlig sykdom hos mennesker.

Norges veterinærhøgskole på Adamstuen ble først opprettet i 1935. Fram til da ble de fleste norske veterinærer utdannet i København.

### **Om forholdet mellom menneske og dyr**

Forholdet mellom mennesker og dyr har endret seg vesentlig opp gjennom historien. Helt frem til midten av forrige århundre ble hester mye brukt i krig. I flere tusen år har dyr blitt brukt som trekraft, til transport og til å bære kløv. De har produsert mat og fiber, og de har fungert som sports- og familiedyr.

Inntil relativt nylig arbeidet de fleste veterinærer i klinisk praksis med stordyr, eller de drev blandingspraksis med stordyr og smådyr. I dag er profesjonen mer spesialisert, og det har vært en stor økning i antall smådyrpraktikere.

Takket være den generelle kunnskapsutviklingen og den enorme utviklingen man har hatt innen medisin de siste tiårene, har dagens veterinærer langt bedre kunnskap innen biologi og medisin og tilgang til diagnostiske og terapeutiske hjelpemidler enn tidligere tiders veterinærer. I dag finnes det klinikker og dyresykehus som kan tilby avansert medisinsk og kirurgisk behandling som kun var tilgjengelig for mennesker for bare få år siden.

Parallelt med den medisinske utviklingen har det skjedd en vesentlig endring i menneskers holdninger til dyr. Endringene har særlig fått gjennomslag i den vestlige kulturkretsen. I tidligere versjoner av den norske dyrevernsloven hadde dyr først og fremst instrumentell verdi, som mat, transportmiddel eller selskapsdyr. I juridisk forstand ble dyr sett på som «ting». Da Norge fikk sin nye lov om dyrevelferd i 2009, ble det for første gang slått fast i lovs form at dyr også har egenverdi:

«Dyr har egenverdi uavhengig av den nytteverdien de måtte ha for mennesker. Dyr skal behandles godt og beskyttes mot fare for unødige påkjenninger og belastninger».

I tillegg til at dyr er gitt egenverdi, har forskning frembragt kunnskap om dyrs evne til å føle smerte og ubehag, om artenes adferd og adferdsbehov, og om hva som skiller god dyrevelferd fra dårlig dyrevelferd.



Å sikre god dyrevelferd er en viktig del av veterinærers samfunnsoppdrag. Med de endrede holdningene vi har til dyr og ikke minst dyrs posisjon som familiemedlemmer, gir dette dagens veterinærer etiske utfordringer som gammeldyrlegen slapp.

For få år siden ville det for eksempel vært utenkelig for norske dyrleger å sette i gang cellegiftbehandling på dyr med kreft eller foreta amputasjoner av lemmer. I slike tilfeller ville dyrlegen si at det var best om dyret fikk slippe å lide, og eier protesterte sjelden om dyrlegen anbefalte avliving. I dag har mange dyreeiere god økonomi, de er sterkt knyttet til sine dyr og er villige til å gjøre svært mye for at dyret skal leve lenger. Noen vil derfor forvente at veterinæren setter i gang behandling som i seg selv kan være smertefull, som gir dårlig prognose for helbredelse eller behandling som resulterer i sterkt nedsatt funksjon hos dyret. Da blir det veterinærens ansvar å bistå med etisk veiledning, og samtidig hjelpe dyreeieren å vurdere behandlingsalternativer opp mot prognose og kostnad.

Endringer i synet på dyr påvirker også arbeidet til produksjonsdyrveterinæren. For eksempel var pelsdyroppdrett ansett for å være en akseptabel næring helt opp til våre dager. Den er fortsatt lovlig, men sentrale organisasjoner som Den Norske Veterinærforening har gått inn for at næringen bør avvikles. Kravene til hus for storfe, gris og fjørfe har blitt endret slik at husene enklere kan oppfylle dyrenes basale behov for fôr, vann, riktig temperatur og fuktighet. I tillegg legges det større vekt på at dyr skal kunne leve ut sine adferdsbehov.

### **Etablering av Én verden – én helse**

I de senere år har det vært utbrudd av alvorlige og smittsomme sykdommer som fugleinfluensa, SARS, kugalskap og ebola, og E. coli-bakterier er funnet i matvarer. Samtidig ser vi hyppigere forekomst av bakterier som er resistente mot antibiotika. Dette er infeksjoner og smittestoff som kan gi sykdom både hos dyr og mennesker, og som kan smitte begge veier. Utbrudd av alvorlige og smittsomme dyresykdommer har ført til matmangel, sult og dårlig ernæringsstatus hos mennesker flere steder i verden. Dette har resultert i økt bevissthet om sammenhengen mellom dyrs, menneskers og miljøets helse.

I lys av denne erkjennelsen ble konseptet Én verden – én helse etablert på begynnelsen av 2000-tallet av The Wildlife Conservation Society, og har senere blitt adoptert av WHO, UNICEF, OIE (Verdens dyrehelseorganisasjon) og FAO (Food and Agricultural Organization) og flere andre organisasjoner. Under dette konseptet forsøker man å skape allianser og samarbeid mellom veterinærer, leger, annet helsepersonell samt miljø- og landbruksekspertene i bekjempelsen av alvorlige og smittsomme dyresykdommer, og sykdommer som smitter mellom dyr og mennesker. Med bakgrunn i veterinærenes grunnleggende kompetanse innen medisin og kunnskap, og forståelse omkring bioproduksjon, er konseptet av særlig betydning for veterinærfaget.

Selv om begrepet *én helse* er nytt, er tanken gammel. Gjennom hele veterinærfagets historie har bekjempelsen av alvorlige og smittsomme dyresykdommer, og særlig de som smitter mellom dyr og mennesker, hatt høy prioritet.

### **Satsninger og nye utfordringer**

Til tross for stor innsats gjennom mange år, har man ikke klart å bekjempe de alvorlige og smittsomme sykdommene. Klimaendringer, økt reiseaktivitet og handel med dyr og produkter, intensivering av husdyrproduksjonen og tettere kontakt mellom dyr og

mennesker gjør at kampen mot de alvorlige og smittsomme sykdommene forventes å få høy prioritet innen veterinærfaget også fremover.

Sjømat er en viktig proteinkilde for en raskt voksende befolkning. Tradisjonelt har sjømaten kommet fra fiske, men overfiske utgjør en alvorlig trussel for mange villfiskpopulasjoner. Oppdrett får derfor stadig større betydning.

I Norge har oppdrettsnæringen blitt utpekt til å bli den «nye oljen». Den skal i tillegg til å produsere sunn og trygg mat bidra til å sikre bosetting og velferd langs kysten, og inntekter til landet. Det er et uttrykt politisk mål at produksjonen av oppdrettsfisk skal være 5 ganger dagens produksjon i 2050. Denne utviklingen kommer ikke til å skje uten at det oppstår nye utfordringer som må løses. Med økt vekst i oppdrettsnæringen forsterkes det miljømessige fotavtrykket av produksjonen, og det vil oppstå nye konflikter mellom næringsinteresser og verneinteresser.

For tiden utgjør lakselusa et stort problem i næringen, og det hevdes at lakselusa kan true mange ville lakse- og sjørretpopulasjoner. I kampen mot lakselusa brukes det kjemikalier som igjen kan ha negativ innvirkning på andre deler av faunaen i kystsonen. Fra tid til annen rømmer det også fisk fra oppdrettsanlegg, den blander seg med ville bestander og ødelegger det genetiske mangfoldet. I tillegg får oppdrettsfisk sykdommer som kan forårsake alvorlige sykdomsutbrudd. Sykdomsutbrudd gir tap for næringen samt dårlig helse og velferd for fisken. Det legges derfor ned store ressurser for å forebygge, bekjempe og begrense sykdomsutbrudd.

I alt dette arbeidet har veterinærer en svært sentral rolle, og det kan forventes at veterinærers involvering i sjømatproduksjonen vil øke i årene fremover. For veterinærer som jobber i denne produksjonen oppstår det mange dilemmaer som kun kan løses dersom man har god fagkompetanse, evne til kritisk tenkning, et solid etisk fundament og evne til å avveie kryssende miljø-, økonomi- og dyrevelferdshensyn på en god måte.

# 3. BYGGEPROSJEKT OG ARKITEKTUR

---

## BAKGRUNN & ORGANISERING

Den sentrale målsetningen i stortingsvedtaket for samlokiseringsprosjektet er å få et samlet og slagkraftig veterinærmiljø lokalisert på Campus Ås. Byggeprosjektet skal legge til rette for et miljø der faglige synergier og et identitetsskapende, fremtidsrettet og bredt faglig fellesskap står i sentrum. Byggeprosjektet skal stå ferdig i 2019.

Byggeprosjektet består hovedsakelig av fire elementer:

<b>Byggeprosjekt</b>	<b>Innhold</b>
Veterinærbygget	Studentarbeidsplasser, gruppe- og seminarrom, auditorier, spesialrom, kontorer, administrasjon, dyresykehus, laboratorier
Fellesbygget	Kantine, bibliotek, auditorier, studentarbeidsplasser, lesesaler, resepsjon
Ås gård	Driftsbygninger, forskings- og undervisningsfasiliteter, administrasjon, verksted
Landskapsdraget Uraksen	Ankomst, beplanting



*Inngangspartiet til NMBU Veterinærhøgskolen med Veterinærinstituttet sett i bakgrunnen. Illustrasjon fra PG Campus Ås, mars 2016.*

## VETERINÆRBYGGET

Veterinærbygget vil huse Veterinærinstituttet og veterinærutdanningen ved NMBU, og er det klart største enkeltprosjektet i utbyggingen på Campus Ås. Virksomheten i bygget er delvis offentlig tilgjengelig.

Det nye Veterinærbygget er plassert bak den gamle Urbygningen, og dekker området til det tidligere gårdsbruket og det gamle storfjøset på Ås. 34 bygg ble revet for å gi plass til det nye anlegget. Veterinærbygget blir et kompakt bygg på ca. 60 000 kvm. hvor Veterinærinstituttet disponerer ca. 15 000 kvm. Til sammen har byggene en grunnflate på ca. 27 700 kvm.

### Situasjonsforståelse og arkitektur

Bygningsmassen er søkt innpasset på en måte som i størst mulig grad tilpasser seg og videreutvikler det eksisterende universitetsområdets karakter og romlige orden uten å sprengte anleggets bygningsmessige skala. Prosjektet er løst ved at store deler av bygningskomplekset er lagt inn i terrenget, og ved at komplekset er brutt opp i flere bygningsvolumer med gesimshøyder som tilpasser seg den eksisterende bygningsmassen.

Byggets mange adkomster og logiske innretninger er løst på en måte som i størst mulig grad tilstreber å bevare universitetsområdets parkmessige preg og omsluttende kulturlandskap. I tillegg er økonomigård og varelevering innskrevet i bygningsmassen, slik at bygningene så langt som mulig er omgitt av tilstøtende grøntarealer og i direkte kontakt med landskapet rundt.



*Inngangsområdet til NMBU Veterinærhøgskolen.  
Illustrasjon PG Campus Ås, høsten 2015.*

Prosjektet har lagt til grunn en materialbruk som bidrar til å forankre bygningsmassen på Campus Ås. Hovedmaterialet vil være en rødbrun, luftet påhengstegl som fremhever anleggets eksisterende sentrale bygninger, samtidig som materialet er tilpasset et moderne bygg. Øvrig materialbruk vil til dels underordne seg dette, dels fremheve dette i form av kontraster i valg av material. Takflaten på de lavereliggende bygningsdelene vil bli utført som «grønne tak» beplantet med sedum og lignende.



*Inngangsområdet til Veterinærinstituttet.  
Illustrasjon PG Campus Ås, høsten 2015.*

## ÅS GÅRD

Ås gård er gårdsbruket ved NMBU. Det meste av jorda drives av Senter for husdyrforsøk. De nye driftsbygningene ble tatt i bruk i mars 2015. På grunn av smittehensyn er virksomheten i byggene i liten grad offentlig tilgjengelig, men det kan avtales besøk av skoleklasser, faglige organisasjoner og andre grupper.

Byggeprosjektet erstatter de gamle driftsbygningene som lå der hvor Veterinærbygget nå blir oppført.

Ås gård har 12 000 kvadratmeter bygninger, og det er plass til 1200 dyr hvis en inkluderer dyr i alle aldre. Anlegget er i stor grad automatisert med blant annet fôringsroboter og automatiske melkemaskiner. Det er et av Norges største gårdsbygg.

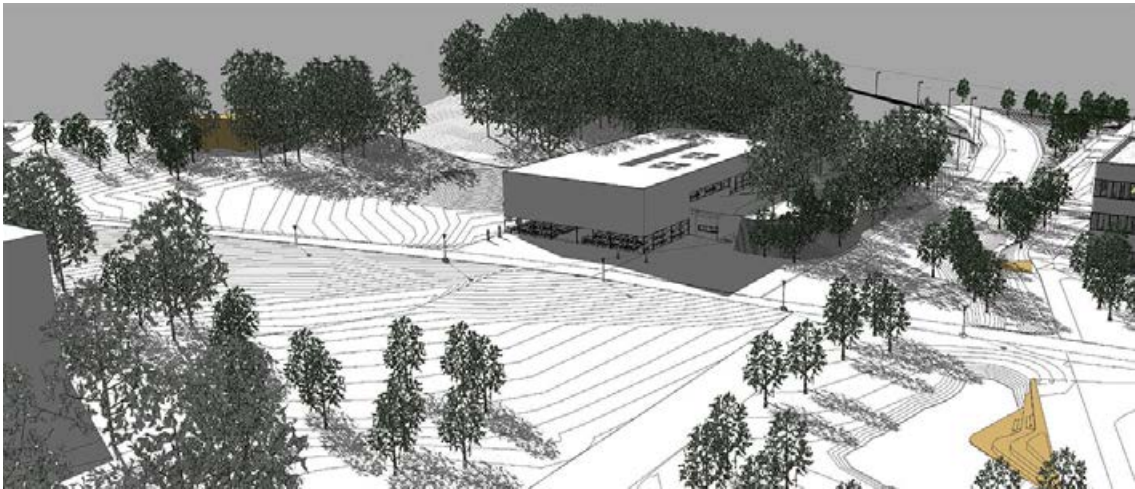
Gården er oppført i nøktern og solid standard med treverk i alle bærekonstruksjoner og kledninger.

## FELLESBYGGET

Fellesbygget blir et møtested for universitetets studenter og ansatte, og vil være delvis offentlig tilgjengelig.

Bygget på ca. 2100 kvm er plassert inn i Fougnerhaugen. Det vil utgjøre et nytt «hjerne» på universitetsområdet og binde sammen det nye Veterinærbygget med de eksisterende anleggene gjennom parkdraget Uraksen. Plasseringen bidrar også til å aktivere parkrommet og danner et naturlig midtpunkt for det nye Campus Ås.

Byggeprosjektet er ikke ferdig prosjektert per mars 2016.



*Fellesbygget i landskap.*



*Inngangsområdet til Fellesbygget.*

*Henning Larsen Architects / ØKAW Arkitekter. Illustrasjon PG Campus Ås, mars 2016.*

## LANDSKAPSDRAGET URAKSEN

Uraksen er det største prosjektet i uteområdet. Landskapsdraget strekker seg fra Urbygningen til forsknings- og rekreasjonsområdet Nordskogen. Området vil etter ferdigstilling være åpent døgnet rundt hele året som en del av parkanlegget på Campus Ås. Det vil bli benyttet av både studenter og ansatte tilknyttet institusjonene samt lokalbefolkningen, og blir slik et fullverdig offentlig område.

Landskapsdraget vil utgjøre en overgang fra den historiske parken til arboretet i Nordskogen. Overgangen fra hageanlegg til natur vil vise seg gjennom beplantning av de ulike landskapskarakterene. Her blir utvidelsen av plantesamlingen som NMBU bruker i undervisningen tatt inn i en helhetlig plantestrategi for Uraksen.

Uraksen er delt i to områder:

*Uraksen Sør* blir et åpent område med et større plenareal likt det man finner på Storplenen sør for Urbygningen i dag. Beplantning blir preget av typiske park- og hageplanter. Her ligger adkomstsonen til Fellesbygget.

*Uraksen Nord* er et tettere beplantet område med en gradvis overgang til et mer naturlig uttrykk mot Nordskogen. Langs denne «bevegelsen» ligger adkomstsoner til Veterinærbygget, åpninger/lysninger og siktlinjer gjennom Veterinærbygget mot vest, før man ankommer inngangspartiet i Nordskogen.



*Landskapsdraget Uraksen, sett fra nord.*

*I front ligger Uraksen Nord med Veterinærbygget til høyre. Deretter følger Uraksen Sør med Fellesbygget ut mot Fellesplenen. I enden av Uraksen ses Urbygningen med Tårnbygningen i hvitt til høyre.*

*Illustrasjon PG Campus Ås, mars 2016.*

## 4. KURATORISK BAKGRUNN OG VALG

---

### **Kunstens bakteppe på Campus Ås**

Begrepet *Én verden - én helse* fra veterinærfaget beskriver en sammensatt og kompleks, men likevel helhetlig virkelighet. En virkelighet som dypest sett handler om mennesket og om hvordan vi skal forvalte vår eksistens og samhandling på jorden. Også samtidskunsten er sammensatt og kompleks, og kan leses ut fra samme utgangspunkt: det menneskelige. I det ligger det at kunsten også er samtalen med oss selv, om livet og samfunnet.

Opp gjennom historien har veterinærfagets samfunnsoppdrag endret seg, fra i starten å være del av en militær slagkraft, til smittevern og nå også dyrevelferd, men likevel alltid styrt av funksjon. For samtidskunsten er et gjennomgående trekk det motsatte, som et av få områder motstrider kunsten seg ofte en bestemt funksjon. I stedet kan kunsten vise oss *det skjønne* eller *det vanskelige*, vekke ubehag eller lyst, stille spørsmål, underholde eller provosere.

I kunstens autonome rom, som gallerier, museer, og så videre kan kunstneren velge i hvor stor grad samfunnet utenfor trekkes inn i kunsten. Utenfor disse rommene kan kunsten derimot ikke isoleres fra sin offentlige kontekst. Det skjer en utveksling og oppstår en sammenheng mellom kunsten og stedets mange parallelle lesninger og historiske lag, enten dette er villet eller ei.

Det offentlige rommet i denne kunstplanen er et undervisnings- og forskningsmiljø. Universitet er som institusjon en av samfunnets grunnsøyler og har mye til felles med kunsten. I dannelsesinstitusjonen skal nye tanker og oppdagelser finne rom, både hos studenten og i forskningen. Mye av dette ser vi også i samtidskunsten, i dens stadige utforskning og kritiske perspektiv på tidligere funn og sannheter.

På Campus Ås er den tidlige oppdragskunsten representert med rektorsamlingen, minnesmerker og byster knyttet til blant annet Urbygningen og Tårnbygningen samt parkanlegget. Her var kunstens funksjon først og fremst å dekorere og underbygge arkitekturen, samt hedre historiske hendelser og personer. Med endringer i den offentlige kunstens uttrykk fra 1960-årene blir et mer utvidet innhold og formspråk tatt inn. Fra Norsk kulturråd får NMBU blant annet kunst av Carl Nesjar, Inger Sitter og Aase Texmon Rygh i tilknytning til byggingen av auditoriet Aud Max i 1970. Fra 1978 er også KORO, da Utsmykningsfondet, representert. KOROs seneste kunstprosjekt er knyttet til renoveringen av Urbygningen i 2016, hvor eksperimentell, tekstilbasert kunst og fotokunst fra syv kunstnere settes i samspill med den ærverdige bygningen.

Veterinærinstituttet har dyrehelse, fiskehelse og mattrygghet som kjerneområder. NMBUs nåværende visjon er *Kunnskap for livet*, med virksomhet innenfor biovitenskap, miljø og bærekraftig utvikling. Samlet er dette også en kunnskap *om* livet, hvor skjørt det er, hvordan menneskets adferd påvirker annet liv og i hvilken grad vi har satt oss selv som dommer over liv og død.

Det er mot dette bakteppet kunstneren skal artikulere sin kunst.



## Kunstplanens grep

Den nye kunsten til Campus Ås vil stå i to klare kontekster: universitetsområdet og veterinærfaget. Dette svarer kunstplanen på gjennom plassering og organisering av seks kunstprosjekter fordelt på tre bygg og et utvidet uteområde.

Viten om og organiseringen av de basale forutsetningene for vekst, mat og helse for både mennesker og dyr, er sentralt på Campus Ås. Det er en ambisjon at den nye kunsten samlet bidrar til refleksjonen rundt dette. Kunsten kan her ta i bruk sitt potensial til å vise oss hvem vi er og gi sitt kritiske perspektiv på tidligere funn og sannheter.

For å kunne ta del i denne samtalen må kunsten bli sett og markere sin tilstedeværelse, enten det er med innhold, form, tidsspenn eller volum. Den må være der studenter og ansatte samles. Det er derfor sett etter plasseringer med høy grad av offentlighet hvor også sosiale møteplasser og korridorer inne kan ses som offentlige fordi de nås av mange.

Kunstplanen legger til grunn at den nye kunsten bør tilføre andre visuelle motiver til universitetsområdet, eller nye kombinasjoner med det etablerte, enn det som allerede inngår i veterinærfaget eller i den eksisterende kunsten.

Kunstplanen er delt opp i *Kunst ute* og *Kunst inne*:

*Kunst ute* etablerer en ny vandring gjennom universitetsområdet. Kunstplanen legger til rette for et kunstverk ved Ås gård som vandringens ene pol, flere verk i Nordskogen som skal leve med naturen, kunstverk utenfor Veterinærbygget og til slutt et større markant kunstverk i Uraksen Sør før vandringen kobler seg på den eksisterende kunsten i parken ved Urbygningen. Slik binder vandringen sammen ny kunst med den eksisterende og de nye anleggene med de eldre.

Nordskogen er ikke del av byggeprosjektet, men ligger tett inn til Veterinærbygget og Ås gård. Landskapsarkitekten har i byggeprosjektet valgt å trekke skogen inn i parken ved å beplante deler av området med trær. Kunstplanen går her lengre ved å inkludere Nordskogen i et utvidet uteområde med verk som lever med naturen og dermed blir forandret av sine omgivelser: kunst som er i bevegelse, som slites ned, endrer karakter, som vokser, brytes ned eller forsvinner over tid – *endringsbar kunst*. Kunsten her blir både en markør over tiden det tar å leve, både for oss mennesker og for naturen, og vil stå i som en kontrast til den øvrige *ikke-endringsbare* kunsten ute.

Campus Ås er i dag et populært og kjært område med sitt parkanlegg og arboret, og brukes daglig av både studenter, ansatte og innbyggere. Kunsten ute vil dermed få et stort publikum, og er derfor også prioritert i formidlingen av kunsten. Det skal oppleves meningsfullt at man både kan oppleve og erfare samtidskunst samtidig som man forflytter seg blant historiske og nye bygninger, i et parkdrag som er både gammelt og nytt, og gjennom naturens syklus i Nordskogen.

*Kunst inne* forholder seg til sosiale soner og inngangspartier i to bygg: Veterinærbygget og Fellesbygget. Prioritert her er verk som primært dekker hele veggflater, enten dette er større enkeltverk eller grupperinger av flere arbeider. I tillegg kommer muligheten for verk inne hos Senter for husdyrforsøk og fotoprojektet *Blikk på Ås*.

Til Veterinærbygget er tre kunstprosjekter allerede satt i gang:

Kunstnerne Marthe Karen Kampen og Johannes Borchgrevink Hansen vil oppføre et stort og fragmentert tresnitt på fondveggen til Veterinærinstituttets inngangsområde. Kunstnerne Elise Storsveen og Jon Gundersen tar tak i den nye inngangen til NMBU Veterinærhøgskolen hvor de blant annet arbeider med den anatomiske samlingen som i dag er på Campus Adamstuen. Kunstner Line Bøhmer Løkken er i gang med et fotokunstprosjekt der det kunstneriske materialet både er en fysisk flytting og en omstillingsprosess til og på Campus Ås, sett gjennom kamera over flere år. Dette kunstprosjektet har lengst tidsspenn, det ble startet opp i 2014 og avsluttes først i 2020.

Disse tre prosjektene ble igangsatt i forkant av denne kunstplanen for å kunne integreres tett med byggeprosjekt og arkitektur.

I tillegg legger kunstplanen opp til et veggarbeid i Vandrehallen og to verk som med sin plassering også blir synlige fra Uraksen døgnet rundt, og knytter an til kunstplanens vandring ute.

I motsetning til Veterinærbygget er ikke Fellesbygget ferdig prosjektert. Det er her avsatt midler til kunst, men plassering er ikke valgt. Fellesbygget blir en ny storstue på Campus Ås og et møtepunkt mellom flere fagmiljøer og studenter på tvers av studier. Kunstens tilstedeværelse i dette sosiale rommet bør dermed kunne engasjere de ulike brukerne av bygget.

Med fra Campus Adamstuen kommer nær hundre enkeltverk hvor noen også er i KOROs eie. Kunstverkene utgjør ikke en samlet, systematisk kunstsamling, og har varierende kunstnerisk kvalitet, men står likevel i et fellesskap fordi de enten er konkret knyttet til institusjonshistorien eller har sammenfallende motivkrets bestående av husdyr og kulturlandskap. KORO ved kunstkonsulenter gjør her en utvelgelse og en remontering av nåværende samling, samt supplerer med innkjøp av enkeltverk. Målet er at verkene fra samlingen ses i en kontekst der de utover sin historiske ramme etablerer samtaler med nyprodusert samtidskunst.

De fleste kunstprosjekt er organisert slik at kunstner er totalentreprenør. I perioder prioriteres det her en tett oppfølging med flere møtepunkter for samtale om kvalitet og budsjett. I arbeidet med *Kunst ute*, og da særlig Nordskogen, samt innkjøp generelt, vil kunstkonsulenter fungere som selvstendige kuratorer med mandat fra kunstutvalget.

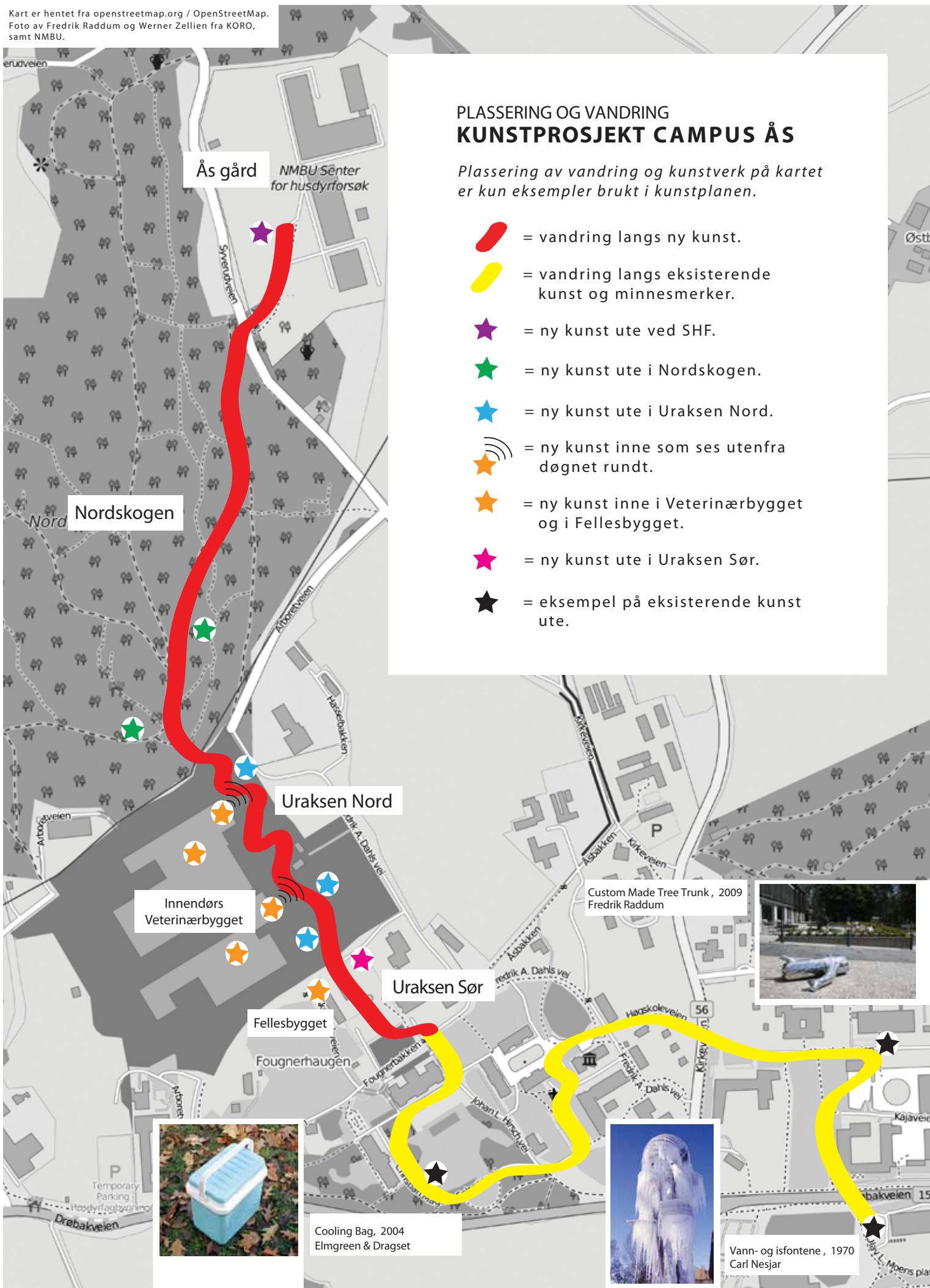
Kunstplanen iverksetter flere former for konkurranse og utvelgelse for å hente inn ny kunst til Campus Ås. Metodene inkluderer direkte oppdrag, lukket konkurranse for inviterte kunstnere, åpen internasjonal utlysning og innkjøp. Gjennomføring, forankring og valg av metode er redegjort for i presentasjonen av hvert enkelt kunstprosjekt.

Med kunstplanens grep tilføres universitetsområdet flere nye kunstverk som vil speile sin samtid, og med det fortsette den kunsthistoriske linjen som allerede er påbegynt.

## PLASSERING OG VANDRING KUNSTPROSJEKT CAMPUS ÅS

*Plassering av vandring og kunstverk på kartet er kun eksempler brukt i kunstplanen.*

-  = vandring langs ny kunst.
-  = vandring langs eksisterende kunst og minnesmerker.
-  = ny kunst ute ved SHF.
-  = ny kunst ute i Nordskogen.
-  = ny kunst ute i Uraksen Nord.
-  = ny kunst inne som ses utenfra døgnet rundt.
-  = ny kunst inne i Veterinærbygget og i Fellesbygget.
-  = ny kunst ute i Uraksen Sør.
-  = eksempel på eksisterende kunst ute.



## KUNSTPROSJEKTER SAMMENDRAG NY KUNST TIL CAMPUS ÅS

### VANDRING I URAKSEN

*Kunst til Uraksen, Nordskogen og Ås gård  
– både som permanente og tidsavgrensede verk  
i en utvidet parkakse.*

Kunstnere: Ikke bestemt  
Metode: Utlysning, innkjøp, direkte oppdrag  
Ramme: 6,210 mill. kr.  
Utlysning: Høsten 2016  
Oppstart: Høsten 2017  
Ferdigstilles: 2019

### INNENDØRS I VETERINÆRBYGGET

*Permanente kunstverk til sentrale  
møtesteder, sosiale soner, korridorer og  
inngangsområder i Veterinærbygget.*

Kunstnere: Ikke bestemt  
Metode: Innkjøp, direkte oppdrag  
Ramme: 1,850 mill. kr.  
Oppstart: Høsten 2017  
Ferdigstilles: 2019

### INNGANG NMBU VETERINÆRHØGSKOLEN

*Permanent og integrert kunstprosjekt til  
hovedinngangen NMBU Veterinærhøgskolen i  
Veterinærbygget knyttet til NMBU.  
Bygg 154.*

Kunstnere: Elise Storsveen og Jon Gundersen  
Metode: Lukket konkurranse 2015  
Ramme: 1,4 mill. kr. (oppdrag 1 mill. kr.)  
Oppstart: Januar 2016  
Ferdigstilles: 2019

### INNGANG VETERINÆRINSTITUTTET

*Permanent og integrert kunstprosjekt til  
inngangsområdet til Veterinærinstituttet.  
Bygg 142.*

Kunstnere: Marthe Karen Kampen og  
Johannes Borchgrevink Hansen  
Metode: Lukket konkurranse 2015  
Ramme: 1,4 mill. kr. (oppdrag 1 mill. kr.)  
Oppstart: Januar 2016  
Ferdigstilles: 2019

### KUNST I FELLESBYGGET

*Kunst til det kommende Fellesbygget.*

Kunstnere: Ikke bestemt  
Metode: Direkte oppdrag, innkjøp  
Ramme: 1,250 mill. kr.  
Oppstart: Høst 2017  
Ferdigstilles: 2019

### FOTOPROSJEKT BLIKK PÅ ÅS

*Kunstprosjektet følger flytteprosessen over tid  
gjennom kamera. Fotografiene vil vises i en  
begrenset periode på Campus Adamstuen,  
nettsider og i Statsbyggs besøksenter, og siden  
permanent i Veterinærbygget og Senter for husdyr-  
forsøk, samt i publikasjoner.*

Kunstner: Line Bøhmer Løkken  
Metode: Direkte oppnevnt, høsten 2014  
Ramme: 750.000 kr. (oppdrag 600.000 kr.)  
Oppstart: Oktober 2014  
Ferdigstilles: Høsten 2020

Den oppgitte økonomiske rammen for hvert enkelt prosjekt inkluderer konkurranseutgifter, BKH-avgift og sakkyndig bistand i tillegg til oppdragssum.

Kart er hentet fra [openstreetmap.org](http://openstreetmap.org) / OpenStreetMap.

## 5. KUNST UTE

---

### VANDRING I URAKSEN

*Kunst til Uraksen, Nordskogen og Ås gård – både som permanente og tidsavgrensede verk i en utvidet parkakse.*

Budsjett: 6,210 mill. kr.

#### **Beskrivelse og gjennomføring av kunstprosjekt**

Kunstprosjektet ute er omfattende og vil bli tilgjengelig for alle, også innbyggerne på Ås. Kunsten vil her ta ulike former, som permanente verk i holdbart materiale og verk som endrer seg over tid. Prosjektet vil involvere norske og internasjonale kunstnere.

Uraksen er som tidligere beskrevet en ny sentral akse på universitetsområdet som strekker seg forbi både Veterinærbygget og Fellesbygget. Kunstprosjektet utvider her Uraksen til også å inkludere området rundt Urbygningen, arboretet i Nordskogen og Ås gård. Med dette grepet binder kunstplanen tre byggeprosjekter sammen, og åpner opp for å se lengre innover i universitetsområdet for så å koble på den eksisterende kunsten som finnes her.

Kunstprosjektet inviterer dermed til en vandring som kan minne om en syklus eller en suksesjon, hvor både den eksisterende, historiske kunsten og samtidkunsten kan ses som enkeltverk og i en sammenheng.

Kunstplanens mest dristige og fremtredende grep knyttes til uteområdet fordi universitetsområdet allerede er et godt etablert offentlig område. Dermed kan ny kunst kobles på den historien som anlegget representerer, hvor formidlingen kan skje samlet og i samarbeid med både NMBU og Vitenparken.

*Kunsten ute* inngår i en større helhet og vil stå friere i sin tilknytning til virksomheten i Veterinærbygget. Koblingen til Veterinærbygget blir likevel tydeliggjort ved at to kunstverk montert innendørs i bygningen blir godt synlige fra Uraksen, som en del av *Kunst inne*.

Kunsten ute vil fordele seg på følgende fire områder.

1. Et fremtredende og permanent verk sentralt plassert i Uraksen Sør.
2. Et permanent verk utenfor Ås gård.
3. Ett eller flere endringsbare verk i Nordskogen.
4. Mindre verk spredt langs Uraksen.

Konkret gjennomføring med valg av kunstnere, og i gitte tilfeller antall kunstverk, må finne sin løsning gjennom det videre arbeidet. Valgte kunstnere for direkte oppdrag, innkjøp eller konkurranse godkjennes av KORO.

### **Et fremtredende og permanent verk sentralt plassert i Uraksen**

Kunstverket skal markere kunstens plass på Campus Ås ved å være et fremtredende visuelt element i Uraksen. Kunstverket skal være permanent og holdbart, og både kunne bli berørt og eventuelt tas i bruk.

Kunstverket vil primært plasseres i Uraksen Sør, nær eller ved Fellesplen. Tiltent område vil bestå av et vrимle- og oppholdsområde for studenter med plass til ulike aktiviteter som større arrangementer og mer uformelle sammenkomster.

Kunstverket skal ikke hindre tiltent bruk av området. Plassering og tilrettelegging av verket gjøres i samarbeid med landskapsarkitekt.

Oppdraget utlyses internasjonalt gjennom en prekvalifisering høsten 2016. I tillegg finnes det mulighet til å invitere kunstnere til innsendelse. Et begrenset antall kunstnere deltar i en lukket konkurranse mot honorar i 2017. Innlevert materiell og modell i konkurransen stilles ut på universitetsområdet i forbindelse med juryering.

### **Et permanent verk utenfor Ås gård**

Kunstverket skal være en markør for den ene enden av vandringsleden med en godt synlig plassering, være permanent og holdbart. Kunstverket skal være i dialog med virksomheten på Ås gård, vise hensyn til virksomheten hos Senter for husdyrforsøk og være forankret i kulturlandskapet rundt.

Kunstverket vil primært plasseres mellom bilveien langs Nordskogen og driftsbygningene til Ås gård. Tiltent område består av adkomstvei og parkering til Ås gård med tilhørende grøntareal.

Gjennomføring utføres som direkte oppdrag eller innkjøp.

### **Ett eller flere endringsbare verk til Nordskogen**

Kunstverkene skal leve med skogen og kan derfor endre karakter med tiden.

Kunstverkene vil primært plasseres i Nordskogen, i den tilstøtende delen av Uraksen og opp mot Ås gård, og kan ha en delvis skjult plassering. Tiltent område består av skogstier, kraftlinje, kratt og større trær, hvor flere inngår i den tresamlingen som blir aktivt brukt i undervisning. Vinterstid er det oppkjørt lysløype for ski i området.

Nordskogen er som tidligere beskrevet en del av NMBU, og den er både en tresamling som blir aktivt brukt i undervisning og et populært turområde for innbyggerne på Ås.

Kunsten må ta hensyn til skogen ved montering og tilstedeværelse, og skal ikke forurense området. Kunsten må være forsvarlig sikret slik at den ikke utgjør en fare for brukere, turgåere og dyr. Kunsten må tåle en forandring over flere år. Materialiteten kan både være nedbrytbar, som tre og tekstil, eller varig som stein, betong og metall.

Gjennomføring skjer som direkte oppdrag eller innkjøp.

### **Mindre verk spredt langs Uraksen**

Kunstverkene skal knytte sammen vandringen i Uraksen gjennom primært permanente og holdbare verk, men noen kan også ha en mer tidsavgrenset kvalitet.

Kunstverkene vil primært plasseres i Uraksen Nord. Tiltent område er tett beplantet opparbeidet park, hvor det ikke er plass til større kunstneriske grep. Det monteres her minimum tre elementer, enten som enkeltverk eller som deler av et større verk, av en eller flere kunstnere.

Kunstverkene skal ikke hindre tiltent bruk av området. Plassering og tilrettelegging av verket gjøres i samarbeid landskapsarkitekt.

Gjennomføring skjer som direkte oppdrag eller innkjøp.



*Cooling bag* av Elmgreen & Dragset  
KORO 2004  
Foto: Elin Judit Straumsvåg, NMBU

## 6. KUNST INNE

---

### INNENDØRS I VETERINÆRBYGGET

*Permanent kunstverk til sentrale møtesteder, sosiale soner, korridorer og inngangsområder i Veterinærbygget.*

Kostnadsramme: 1,850 mill. kr.

#### **Beskrivelse og gjennomføring av kunstprosjekt**

Kunst i Veterinærbygget skal markere seg hovedsakelig med to grep: ny kunst gjennom oppdrag og innkjøp, og plassering av eksisterende kunst, til byggets sentrale sosiale møtesteder og innganger.

Det er prioritert tre områder for ny kunst, fortrinnsvis større veggflater: Det ene er en dobbelthøy endevegg i Vandrehallen, mens de andre er i to dobbelthøye rom vendt ut mot Uraksen.

For samtlige benyttes direkte oppdrag som metode, med mulighet til å engasjere opp til tre kunstnere. I tillegg skal det også avsettes plass til fotografier fra Line B. Løkkens prosjekt.

NMBUs eksisterende samling på Veterinærhøgskolen på Adamstuen består av nær hundre verk. Av disse tilhører tjue KORO. Vurdering av hvilke som kan flyttes med til Ås gjøres i dialog med KORO's konservator. På Veterinærinstituttet finnes det ingen total oversikt, men ett verk tilhører KORO.

Et utvalg av samlingen skal finne ny plassering med kompletterende innkjøp. Ved innkjøp anskaffes det fortrinnsvis verk av yngre samtidskunstnere som er i dialog med den historiske kunsten og stedet.

Plassering av eksisterende kunst og nye innkjøp utføres av kunstkonsulentene, med mandat fra kunstutvalget, i utpekte områder. Det kan i tillegg engasjeres ekstern kompetanse til utarbeidelse av tekst om enkeltverk, montering av verk, et cetera.

I den omfattende kunstsamlingen på NMBU på Ås har KORO rundt hundre verk inkludert kunst til den nyoppussede Urbygningen. Teknikkene spenner her fra mindre grafiske arbeider til større, romlige installasjoner.

#### **Områder for kunst**

Kunstprosjektet skal ta i bruk områder som egner seg godt til kunst. Sentrale plasseringer med en høy grad av offentlighet skal prioriteres, selv om dette også delvis er områder kun tilgjengelig med adgangskort.

Kunstprosjektet skal konsentrere seg om få områder med fremtredende grep og bidra positivt til navigasjonen i Veterinærbygget.



Eksisterende kunstverk skal fortrinnsvis plasseres i større eller mindre grupper der det er hensiktsmessig å behandle hele vegger eller områder. Dette for å tydeligere kunne vise en tendens eller ulike løsninger av samme motivkrets. Det skal også planlegges belysning.

Oversikt på neste side viser nevnte tre prioriterte områder for ny kunst hvor to ses fra utsiden av bygget. Her kan kunsten vrenge innsiden ut og gjennom et enten lysbasert eller belyst kunstverk ses av forbipasserende i parkdraget. Uttrykket her skal være slik at det både inviterer til nærlesning og kan oppleves på avstand.

Utover de prioriterte områdene vil inngangspartier til Heste- og Smådyrklinikken, hestekorridor og verk ute i to innesluttede hager bli vurdert som sekundære plassering av kunst. Ved gjenstående midler vurderes også mindre soner og korridorer.

### **Metode ved innkjøp**

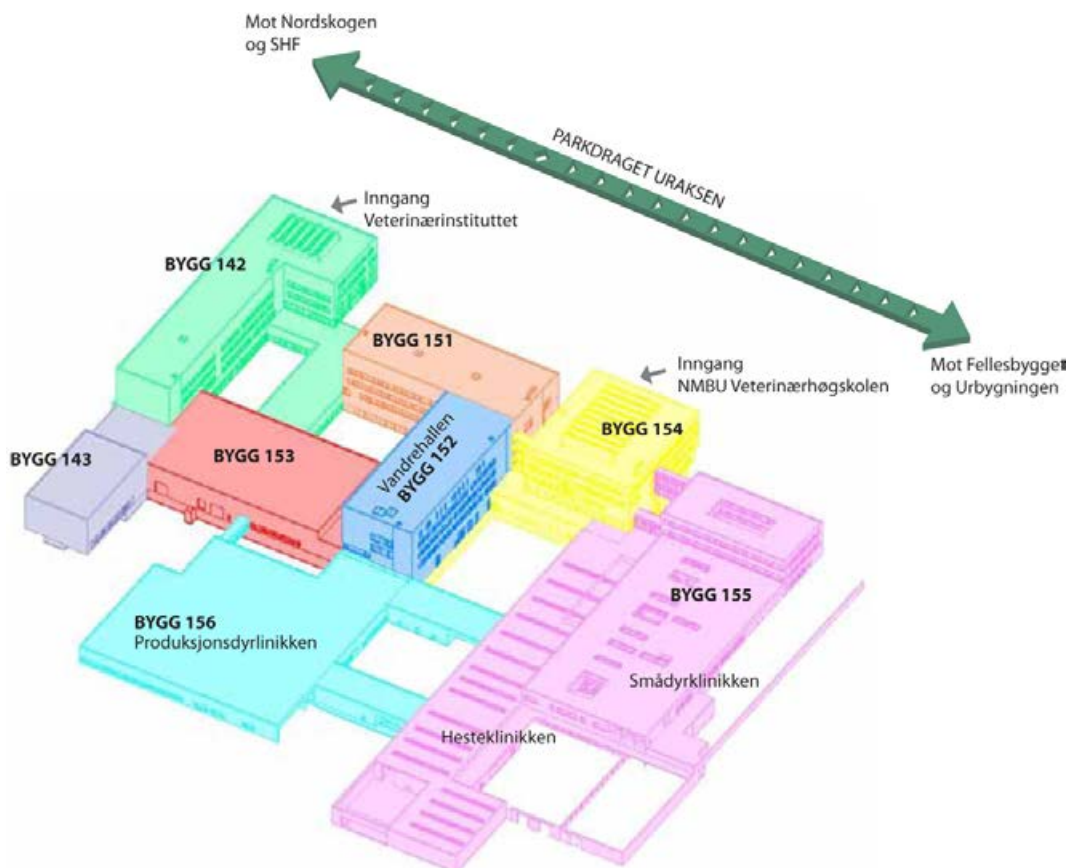
Kjøp av kunst er unntatt fra *Lov om offentlige anskaffelser*. Det er likevel sentralt at kunstkonsulentene redegjør for sin habilitet ved kjennskap til kunstnere, gallerister, og så videre. Innkjøp foretas av kunstkonsulentene etter mandat fra kunstutvalget. Mandatet skal regulere prosedyre for innkjøp og avgrense når innkjøp tas som sak på utvalgsmøtet. Kunstkonsulentenes faglige kompetanse skal her veie tyngst.

### **Fordeling av ansvar og kostnader**

For kunstverk fra Campus Adamstuen som eies av Staten ved KORO, og som skal bli montert på Campus Ås, er kunstkonsulentene utøvende organ. KORO ved kunstkonsulentene avgjør hvilke verk som skal flyttes og finne ny plassering. Selve flyttekostnaden skal betales av mottaker.

For kunstverk fra Campus Adamstuen som eies av NMBU eller Veterinærinstituttet, og som blir montert på Campus Ås, er kunstutvalget kun rådførende organ. KORO bekoster ikke flytting, montering, dokumentasjon, eventuell reparasjon eller ny innramming. Det er NMBU og Veterinærinstituttet selv som til slutt bestemmer plassering og tilgjengeliggjøring av egne verk.

## OVERSIKT OVER VETERINÆRBYGGET



Bygg 142 og 143: Veterinærinstituttet

Bygg 151, 152, 154 og delvis 155: Kontorer, laboratorier og undervisningslokaler, NMBU

Bygg 153: Morfologi NMBU og Veterinærinstituttet

Bygg 155: Heste- og Smådyrklinikken, Universitetsdyresykehuset

Bygg 156: Produksjonsdyrklinikken, NMBU

Basert på illustrasjon fra PG Campus Ås.

## OVERSIKT OVER PRIORITERTE OMRÅDER

Bygg	Verk	Plassering	Bruk
142 3. etasje	Veggbasert verk, opplyst	Dobbelthøyt hjørnerom med ca. 6 meter takhøyde	Uformelt møtested med utsikt mot Uraksen
154 Rom 2 / 3	Veggbasert verk, opplyst	Dobbelthøyt rom i 3. etasje med ca. 6 meter takhøyde	Sosial sone med utsikt mot Uraksen
152 Vandrehallen	Veggbasert verk på endevegg	Bred korridor i underetasjen U2. Dobbelthøy endevegg	Sosial sone og transportåre til undervisningslokaler og disseksjonssaler

## EKSEMPLER PÅ SOSIALE SONER VETERINÆRBYGGET

Veterinærbygget har begrenset grad av offentlig tilgang grunnet mange spesialrom og hensyn til smittevern. Hvor det er mest bevegelse av studenter og ansatte, samt delvis besøkende, er markert med gult for etasjene 1. og 3. samt underetasjen U2.

Inngang Veterinærinstituttet  
**BYGG 142**



**BYGG 151**



Inngang NMBU Veterinærhøgskolen  
**BYGG 154**



Smådyrklinikken  
**BYGG 155**



### 1. ETASJE

I første etasje inn fra parkdraget Uraksen er de sosiale sonene knyttet til inngangsområder med forlengelse til korridorer og adkomstsoner.



**BYGG 142**

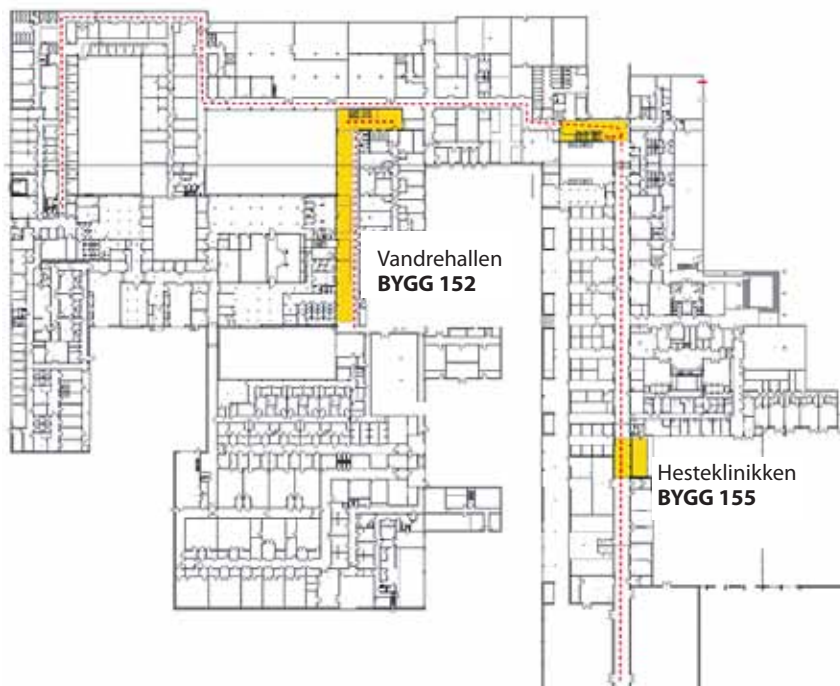


**BYGG 154**



### 3. ETASJE

I tredje etasje finnes to dobbelthøye rom vendt mot Uraksen, samt mindre sosiale soner / fellesområder.



Vandrehallen  
**BYGG 152**

Hesteklinikken  
**BYGG 155**

### U2

I U2 ligger Vandrehallen og inngang til Hesteklinikken.

## INNGANG NMBU VETERINÆRHØGSKOLEN

*Permanent og integrert kunstprosjekt til hovedinngangen NMBU Veterinærhøgskolen i Veterinærbygget knyttet til Norges miljø- og biovitenskapelige universitet.  
Bygg 154*

Kunstnere: Elise Storsveen og Jon Gundersen  
Budsjetttramme: 1,4 mill. kr. hvorav oppdrag 1 mill. kr.

### **Beskrivelse og gjennomføring av kunstprosjekt**

Kunstprosjektet for å utforme et arbeid til inngangsområdet til Veterinærhøgskolen fikk en tidlig oppstart for å kunne integreres med arkitekturen som en del av byggeprosjektet. Delkunstplanen for prosjektet ble godkjent av KORO våren 2015 hvor fire kunstnere ble invitert til konkurranse: Paul Brand, Jens Erland, Elise Storsveen / Jon Gundersen og Gunhild Vatn.

Kunstnerne Elise Storsveen og Jon Gundersen vant konkurransen. De skal ta i bruk både gulv- og veggflater i et prosjekt som henter inspirasjon fra tegninger med relevans for veterinærfaget, samt benytte seg av materiale fra arkiver og samlinger ved Veterinærhøgskolen.

Som en del av forslaget skal kunstnerne støpe inn tegninger/piktogrammer av dyreskjeletter i terazzogulvet. Skalaen og utsnittet på tegningene varierer, fra det monumentale til menneskelig størrelse. På gulvnivå vil man ikke umiddelbart kunne se hva motivene forestiller, men derimot oppleve fargene, formene og teksturene i terrazzoen. Oppover i etasjene kan derimot verket ses fra ulike vinkler og avstander, og dermed oppleves som et monumentalt bilde med anatomisk innhold. Forslaget knytter direkte an til virksomheten og forutsetningen om at man er kyndig innen dyreanatomi etter endt studium.

Det er et dristig grep som går i direkte dialog med den sterke arkitekturen og tilfører rommet et ytterligere aspekt. Forslaget har et stort potensial til å vekke nysgjerrighet blant studenter, ansatte og besøkende, og samtidig stå sterkt kunstfaglig og være aktuelt i lang tid fordi det forholder seg til virksomheten.

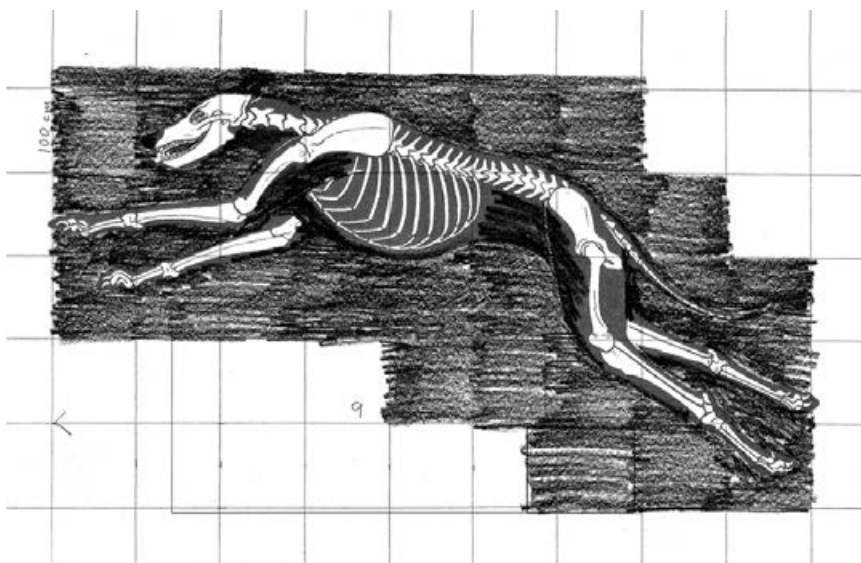
I tillegg kommer flere mindre verk som inviterer til rik nærlesning og går i dialog med eller utfordrer universitetets historie, undervisning og daglige gjøremål. Kunstnerne får tilgang til gjenstander og innholdselementer fra arkiver og samlinger ved Veterinærhøgskolen, som for eksempel dyreskjeletter. Dette materialet innarbeider de i sitt univers av uventede konstallasjoner. Verkene plasseres i integrerte, veggfaste vitrineskap tegnet av arkitekt. Omfang og plassering utvikles i samspill med kunstnerne.

Samlet vil disse grepene gjøre kunstprosjektet både gjenkjennelig og abstrakt, og ulike skalaer og kronologier utforskes fra makro til mikro. Kunstverket vil samlet ta betydelig plass i et rom der mye skjer.

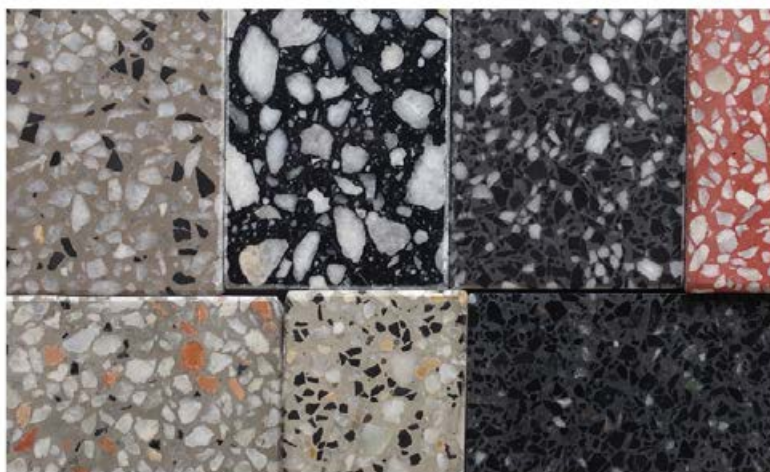
Det er gjennomført oppstartsmøter med arkitekt om videre fremdrift. Første gjennomføringsplan skal leveres i april 2016 med videre utvikling og utføring frem til montering av gulvarbeid i 2017, og montering av veggarbeid høsten 2018 eller våren 2019, avhengig av byggeprosjektets fremdrift. Det er underveis kontinuerlig kontakt mellom kunstnere, arkitekt og kunstkonsulenter.

**Elise Storsveen** (f. 1969) og **Jon Gundersen** (f. 1942) er utdannet ved Kunstakademiet i Oslo og Statens Kunst- og håndverksskole i Oslo. Kunstnerne arbeider både individuelt og sammen, og senest hadde de en fellesutstilling på Kunstnernes Hus i Oslo i 2014. Felles for kunstnerne er deres mangeårige interesse for samtidskulturens rester fra samlinger, magasiner og loppemarkeder. Deres samlervirksomhet av forkastede gjenstander, bilder, tidsskrifter og bøker gjennom flere tiår har resultert i et omfattende og høyst personlig arkiv. Gjenstandene de finner bearbejdes og settes sammen i installasjoner, collager og assemblager der fortid og nåtid møtes i uventede konstallasjoner.

Begge har laget en lang rekke offentlige kunstprosjekter, sammen og hver for seg. I 1982 lagde Gundersen to verk til Norges Veterinærhøgskole.



Skisse av hundeskjelett



Materialprøver terazzo

*Skisseforslag Elise Storsveen / Jon Gundersen, 2015*

## INNGANG VETERINÆRINSTITUTTET

*Permanent og integrert kunstprosjekt til inngangsområdet til Veterinærinstituttet  
Bygg 142*

Kunstnere: Marthe Karen Kampen og Johannes Borchgrevink Hansen  
Budsjетtramme: 1,4 mill. kr. hvorav oppdrag 1 mill. kr.

### **Beskrivelse og gjennomføring av kunstprosjekt**

Kunstprosjektet for å utforme et arbeid til inngangsområdet til Veterinærinstituttet fikk en tidlig oppstart for å kunne integreres med arkitekturen som del av byggeprosjektet. Delkunstplanen for prosjektet ble godkjent av KORO våren 2015 hvor seks kunstnere ble invitert til konkurranse: Serina Erfjord, Marthe Karen Kampen / Johannes Borchgrevink Hansen, Mona Orstad Hansen, Janne Kruse, Randi Nygård og Morten Slette-meås.

Kunstnerne Marthe Karen Kampen og Johannes Borchgrevink Hansen vant konkurransen. De skal oppføre et stort og fragmentert tresnitt på fondveggen til Veterinærinstituttets inngangsområde. Ved å male direkte på veggens trespiler går kunsten i dialog med arkitekturen og rommet. Forslaget er enkelt, men likevel komplekst både i sin abstraksjon og refleksjon, og taper seg ikke over tid.

I dialog med fondveggen skal ca. 50 tresnitt monteres i en spesiallaget integrert glassboks på veggen til kantinen i den andre enden av rommet. Her vil elementer av figurasjon være mer tilstede, og kunstprosjektet vil fritt hente sine motiver fra virksomheten til Veterinærinstituttet. Fragmenter fra disse tresnittene vil gjenfinnes i den store fondveggen. Kunstnerne vil også ta i bruk menneskefiguren som en kontrast til instituttets fokusering på dyr og dyrevelferd, men også som en understrekning av at det er vår egen eksistens som også gir eksistensgrunnlaget til instituttet.

De tydelige og modige grepene vil gi en umiddelbar inngang til kunstprosjektet, og danne en direkte forbindelse mellom fondveggen og tresnittene, og dermed aktivisere hele rommet.

Det er gjennomført oppstartsmøter med presentasjon for Veterinærinstituttets ledelse og med arkitekt om videre fremdrift. Det er planlagt en større presentasjon for ansatte ved Veterinærinstituttet når kunstnerne er i gang med sitt arbeid. Første gjennomføringsplan skal leveres i april 2016 med videre utvikling og utføring frem til montering høst 2018 eller våren 2019, avhengig av byggeprosjektets fremdrift. Det er underveis kontinuerlig kontakt mellom kunstnere, arkitekt og kunstkonsulenter.

**Marthe Karen Kampen** (f. 1986) og **Johannes Borchgrevink Hansen** (f. 1982) er begge utdannet ved Kunsthøgskolen i Oslo, avd. grafikk. Kunstnerne arbeider både individuelt og sammen, med særlig tegning, grafiske eksperimenter og tresnitt i et fargesterkt, ekspressivt og lekent formspråk. De har sammen utført offentlige oppdrag på Ullern VGS og Thora Storm VGS, og Hansen har også oppført verk i Hamar Kulturhus og Ilseng fengsel.

## KUNST I FELLESBYGGET

*Kunst til det kommende Fellesbygget.*

Kostnadsramme: 1,250 mill. kr.

### **Beskrivelse og gjennomføring av kunstprosjekt**

Som NMBUs nye storstue blir Fellesbygget et svært aktivt bygg med sine auditorier, bibliotek, lesesaler og kantine. Bygget får en sentral plassering på universitetsområdet, og blir en naturlig møteplass for både studenter og ansatte. Byggeprosjektets mest offentlige bygg er dermed et naturlig sted for plassering av kunst. Derfor har kunstplanen satt av midler til realisering av ett eller flere verk i Fellesbygget.

Her er det flere muligheter for lokalisering, og disse vil vurderes i løpet av 2016 parallelt med at byggeprosjektet konkretiseres. Byggeprosjektet er per mars 2016 ikke ferdig prosjektert, men skal ferdigstilles i 2019.

Gjennomføring skjer som direkte oppdrag.

## FOTOPROSJEKT BLIKK PÅ ÅS

*Kunstprosjektet følger flytteprosessen over tid gjennom kamera. Fotografiene vil vises i en begrenset periode på Campus Adamstuen, nettsider og i Statsbyggs besøkssenter, og siden permanent i Veterinærbygget og Senter for husdyrforsøk, samt i publikasjoner.*

Kunstner: Line Bøhmer Løkken

Budsjettramme: 750.000 kr. hvorav oppdrag 600.000 kr.

### **Beskrivelse og gjennomføring av kunstprosjekt**

Kunstprosjektet om å gjennomføre et fotoprojekt knyttet til Campus Ås fikk en hurtig oppstart for å inkludere bygninger som skulle rives. Delkunstplan ble godkjent av KORO høsten 2014 hvor fire kunstnere ble vurdert: Runa Carlsen, Una Hunderi, Line Bøhmer Løkken og Verena Winkelmann.

Delkunstplanen la opp til et tredelt kunstprosjekt. Første del (2014-2015) handlet om å inkludere det miljøet som fantes rundt de tidligere gårdsbygningene på Ås før de ble revet i mars 2015. Andre og tredje del skulle igangsettes etter godkjent kunstplan. Det ble spesifisert at valgte kunstner skulle fortsette oppdraget om prosjektet ble tatt med videre i kunstplanen.

Kunstner Line Bøhmer Løkken ble valgt og leverte prosjektets første del september 2015. Prosjektets andre og tredje del inngår i denne kunstplanen. I del 2 (2017-2019) vil Løkken ta for seg nåværende aktivitet og flytting fra Campus Adamstuen, samt ny aktivitet på Ås gård. I del 3 (2019-2020) følger kunstneren ny aktivitet i Veterinærbygget og Fellesbygget.

Kunstprosjektet er det lengste målt i tid, og vil strekke seg frem til virksomheten i Veterinærbygget er godt i gang etter ferdigstilling i 2020.

Kunstnerens materiale er både en fysisk flytting og en omstillingsprosess. Gammelt må vike for nytt, gjenstander må pakkes ned, nye rutiner skal på plass, og noen lokaler tømmes mens andre fylles opp. Kunstneren skal her gi sin visuelle tolkning av sted og aktivitet over tid, og gir med dette et viktig bidrag til det store historiske narrative som skal utgjøre historien til Campus Ås.

*– Fotografiet blir fort redusert til en pekefinger der det er veldig opplagt hva du har sett. Resultatet av en slik fremgangsmåte blir bilder alle kan ta. Det er ikke den typen bilder jeg søker. Jeg søker en fysisk erfaring via blikket. Jeg må overgå blikket; som fotograf kan du fort bli blikket. Blikket må gå tilbake til kroppen. Jeg leter etter stedets karakter og egenart, noe som kan si noe hvordan det er å være der for meg.*

*Line B. Løkken, «Blikk på Ås» av Arve Rød, koro.no*

Kunstprosjektet oppretter en forbindelse mellom den tidligere eksisterende gårdsdriften og den daværende aktiviteten på Campus Adamstuen med de kommende nye anleggene på Campus Ås. Prosjektets oppgave er ikke å dokumentere flytte- eller byggeprosessen på vegne av NMBU eller Statsbygg, men er et selvstendig kunstnerisk arbeid.

Det er gjennomført møter, befaring og kontakt med brukere, og underveis holdes det kontinuerlig kontakt mellom kunstner og kunstutvalg.



**Line Bøhmer Løkken** (f. 1970) arbeider med å beskrive erfaringen av et sted ved hjelp av fotografier, med gjentatte besøk over tid. I hennes siste fotografiske prosjekt har hun arbeidet med Tøyen Sentrum i Oslo. Her har hun jobbet med betydningen som ligger i samspillet mellom bilder snarere enn å fylle enkelt bilde med handling og innhold av fortellende karakter. Løkken undersøker Tøyen Sentrum som sted, er interessert i samspillet mellom mennesker og arkitektur, og da arkitektur både som fysisk og sosialt landskap. Arbeidet resulterte i en av hennes flere kunstbøker:

*– De siste årene har jeg jobbet med bokens potensial som et alternativt rom for presentasjon av kunst. Gjennom dokumentære strategier ønsker jeg å utvikle og utfordre det fotografiske språket og dets visuelle lesbarhet. Jeg forholder meg ofte til konkrete steder som jeg forsøker å avkode gjennom og med fotografiene. Jeg benytter meg av sammenstillinger, likheter, mengder og karaktertrekk i fotografiene som jeg mener kan synliggjøre underliggende strukturer og utfordre vår måte å se et sted på”.*

Line Bøhmer Løkken er utdannet fra fotoskolen Högskolan för Fotografi och Film, Göteborgs Universitet og har tidligere holdt separatutstillinger ved Akershus Kunstsenter, Fotogalleriet og Christiansands Kunstforening.

### **Visning**

Prosjektet vil få ulike visninger, der bildeutvalget ikke nødvendigvis følger oppdelingen i tre deler som er beskrevet ovenfor.

Etter ferdigstilling av del 1 ble et utvalg av fotografiene vist på nettsiden til KORO i forlengelse av Arve Røds samtale med kunster, *Blikk på Ås*, publisert 20.02.2015.

Frem til ferdigstilling kan materiale fra arbeidet bli presentert tidsavgrenset på Campus Adamstuen eller i forbindelse med kunstutvalgets arbeid. Deler av kunstprosjektet kan også formidles gjennom KORO, Statsbyggs besøkssenter og andre steder hvor det er hensiktsmessig.

Et utvalg av flere enkeltfotografier monteres samlet og vises permanent i Veterinærbygget på egnet plass. Fotografier fra første og andre del monteres til åpning av bygget i 2019, mens fotografier fra tredje del monteres et år etter åpningen i 2020. Det skal holdes av plass til dette. Dette gir muligheten til å utvide med ytterligere material fra første og andre del i 2020 eller bytte ut enkelte motiver om ønsket. Et mindre antall fotografier vurderes montert innendørs ved Senter for husdyrforsøk, Ås gård.

Visninger organiseres av kunstutvalget i samarbeid med kunstner. Det er satt av midler til produksjon og visningskostnader.

## 7. FORVALTNING

---

### MÅL MED FORVALTNING

Kunst fra KORO blir plassert der folk ferdes og utsettes over tid for betydelige påkjenninger. Et avklart ansvarsforhold mellom KORO og mottaker skal sikre at kunsten opprettholder sin relevans over tid.

Forvaltning av kunst i offentlige rom dreier seg både om den fysiske tilstanden til det enkelte kunstverket og om sikring av visningsforholdene rundt kunstverket. Begge deler er avgjørende for hvordan verkene fremtrer for offentligheten.

God forvaltning handler også om varslingsrutiner til rette instans fra institusjoner hvor kunsten befinner seg, både i et daglig oppsyn og ved større hendelser som når flytting og/eller omstrukturering av virksomheten er under planlegging.

Arbeid med forebyggende forvaltning inngår som en del av kunstprosjektene som er i prosess, for å sikre lang holdbarhet og god ivaretagelse av verkene.

Kunst plassert i offentlige rom er underlagt opphavsrettslig vern etter åndsverkloven. Kunstneren har blant annet krav på at kunsten vises respekt og omtanke. Det er i utgangspunktet ikke adgang til å foreta endringer i kunstverket.

### FORVALTNINGSANSVAR

KORO har det overordnede forvaltningsansvaret for kunst levert av KORO i statlig sammenheng. Dette innebærer at KORO skal holde oversikt over kunsten, påse at den blir godt ivaretatt og gå aktivt inn med råd og veiledning om forvaltningen av kunsten.

NMBU og Veterinærinstituttet er mottakerinstans for kunsten, og har på sin side det daglige, praktiske og økonomiske ansvaret for å ta vare på kunstverkene på en forsvarlig måte. Dette gjelder både ny kunst og tidligere verk, og omfatter varslingsrutiner, hvem som har det daglige oppsynet og hvem som har beslutningsmyndighet på vegne av kunsten. Gode visningsforhold for kunsten betyr for eksempel at kunstverket må rengjøres for støv, luspærer må skiftes, avføring fra fugler vaskes bort, ugress rundt verket fjernes, og gjenstander plassert foran kunst må fjernes i tråd med verkets vedlikeholdsplan og tilpasset verkets intensjon. Ved behov for reparasjon på grunn av for eksempel skader eller hærverk, må KORO kontaktes.

Ansvarsdelingen mellom mottaker og KORO er nedfelt i "Avtale om kunst fra KORO" som inngås ved overtakelse av hvert enkelt verk.

## VEDLIKEHOLD OG LEVETID

### **Kunst ute**

For kunsten ute må det tas høyde for endring av overflate og klimabasert slitasje.

For kunst i Nordskogen vil både vernesone og vedlikehold forholde seg annerledes enn ved ordinære faste installasjoner. Nettopp det å ta på kunsten eller la skogen bidra til å bryte ned en installasjon, kan være den kunstneriske intensjonen til verket.

For hvert enkelt kunstverk vil sikringstiltak, vernesone og vedlikehold bli vurdert før oppstart. Dette også for å sikre at kunstverk ikke bryter norsk lov, går utover sikkerheten til studenter, ansatte og besøkere, eller er helseskadelig.

Kunstprosjektene skal ikke skade ytre miljø.

### **Kunst inne**

Det er for tidlig å beskrive vedlikehold og vernesoner i detalj for flere av kunstprosjektene inne da omfang og plassering ikke er kjent.

Hos Veterinærinstituttet skal området inntil fondveggen ikke ha permanent møblering eller oppheng direkte på kunsten. Veggen ved kantinen med tresnitt i glassboks skal ikke ha andre oppheng på seg enn kunsten. Det skal heller ikke plasseres permanente møbler eller sittegrupper inntil veggen.

Løskunst vil bli montert slik at verkene ikke lett kan fjernes. Ved større verk som går ned til gulv skal det ikke plasseres møbler eller sittegruppe inntil. Dette kan markeres i gulv om nødvendig.

## 8. FORMIDLING

---

### MÅL MED FORMIDLING

Å bli sett handler også om å bli snakket om. Derfor er det satt av betydelige midler til formidling, og kunstplanen legger opp til å ta i bruk flere plattformer for å nå studenter, ansatte og besøkende.

Formidlingen har en budsjetttramme på 1 mill. kr.

Det er et mål at brukere og besøkende skal føle eierskap til kunsten. Det er derfor viktig med en formidling som er lett tilgjengelig, synlig, og gir mer informasjon enn kun kunstnerens navn og tittel.

Formidlingen skjer på to nivåer: Formidling til de som er på universitetsområdet når byggeprosjektet er ferdig i 2019, og formidling til de som kommer til senere. Det første inkluderer åpninger, presentasjoner, bruk av sosiale medier og digital publisering. Det andre nivået inkluderer skilting, dokumentasjon, publikasjoner og, ikke minst, forvaltning og vedlikehold.

Kunst ute vil være tilgjengelig døgnet rundt hele året. Formidlingen tar derfor utgangspunkt i den vandringen som kunstplanen legger opp til.

Campus Ås har allerede i dag verk av betydningsfulle norske kunstnere. Til disse vil det nå komme flere nye kunstverk både inne og ute. Mellom disse kunstverkene oppstår det koblinger ut fra felles referanser, innhold og teknikk – både mellom kunstnere innenfor samme tidsperiode og mellom ulike generasjoner. Der det er hensiktsmessig kan forbindelseslinjer synliggjøres. Dette åpner en videre mulighet for omvisninger og publikasjoner der både den eksisterende kunsten og samtidskunsten ses i sammenheng.

God formidling forutsetter et tett samarbeid mellom allerede etablerte avdelinger for kommunikasjon på universitetsområdet. Her finner vi tre selvstendige enheter – Kommunikasjonsavdelingen NMBU, Veterinærinstituttet og Stiftelsen Vitenparken – og som følge av byggeprosjektet også Statsbygg og KORO. Det er et mål at formidlingstiltak knyttet til kunsten blir samkjørt mellom aktørene for å nå frem til studenter, ansatte, innbyggere, besøkere og presse.

## FORMIDLINGSPLAN

Formidlingen kan deles inn i flere tiltak, som presentert nedenfor, og skjer parallelt med gjennomføring av de ulike kunstprosjektene. Kunstkonsulenter avgjør i samråd med kunstutvalget hvilke tiltak som skal aktiviseres og den videre disponering av midlene.

### Formidlingstiltak med egen budsjettpost

#### - *Formidling gjennom skiltprogram*

Samtlige enkeltverk får permanent montert skilt med verkinformasjon, samt eventuell beskrivelse av kunsten. Koblinger mellom eksisterende og nye verk bør synliggjøres med eget skilt. Skilt ute skal sikres forsvarlig og tåle den slitasjen som følger av uterom.

#### - *Formidling gjennom foto og film*

God dokumentasjon vil ha høy prioritet, med både verksfoto og kontekstfoto samt eventuelt av prosess og montering der det er naturlig. Det skal også, særlig ute, tas bilder som kompletterer den objektive verksdokumentasjonen og som formidler stemning og aktivitet som for eksempel kunsten sett ved soloppgang, snøfall og skiftende årstider.

#### - *Formidling gjennom digitale plattformer*

Det legges opp til aktivt bruk av nettside, intranett og sosiale medier i samarbeid med de ulike kommunikasjonsavdelingene. Det kan her tilbys innhold som tekster, bildemateriell, film, kontakt med kunstnere, pressemeldinger ved milepæler og lignende. Kunsten på Campus Ås bør samlet bli mer synlig med egen fane/menypunkt på nmbu.no og vetinst.no. Det vurderes også andre digitale formidlingskanaler, som å ta i bruk en park-app utviklet av Vitenparken.

Eksempel på innhold er intervjuet *Blikk på Ås* med Line Løkken skrevet av Arve Rød, publisert på koro.no i 2015.

### Andre formidlingstiltak

#### - *Formidling gjennom kunstplanen*

Kunstplanen er et viktig referansedokument for det videre arbeidet. Her presenteres helheten til den nye kunsten overfor tre lesere: KORO som godkjennende instans, kunstnerne som utøvere og miljøet på Campus Ås som mottakerne for kunsten. Kunstplanen blir spredd til alle involverte i kunstprosjektet og gjøres allment tilgjengelig på koro.no.

#### - *Formidling gjennom annonsering, kunngjøring og presentasjon*

Arbeidet med den nye kunsten blir formidlet gjennom annonsering av (åpne og lukkede) konkurranser, pressemeldinger og kunngjøring/visning av enkeltprosjekter, både underveis og ved ferdige verk, samt av kunstnere på allmøter og ledersamlinger.

Pressen kontaktes ved aktuelle milepæler som oppstart, godkjent kunstplan, eventuelt når kunstnerens skisser er godkjent samt ved åpning/avduking. Dette skjer i samspill med kommunikasjonsavdelingene til NMBU, Veterinærinstituttet, Statsbygg og KORO.

Pressemeldinger, annonser og lignende sendes ut fra KORO med bistand fra involverte i prosjektet. Aktuelle kanaler er dags- og ukepressen, sosiale medier,

nasjonale og internasjonale publikasjoner, nettverk og forum, intranett og informasjonsblad.

Det vurderes å arrangere egne seminarer, foredrag eller presentasjoner av kunstnerne eller det kunstneriske innholdet, eventuelt omvisninger/vandring.

Som en del av konkurransen i forbindelse med større verk ute planlegges det visning av skisser og modeller i Statsbyggs infosenter på universitetsområdet. Det er i tillegg muligheter for andre former for utstillinger og presentasjoner.

*- Formidling ved overlevering av kunst*

Kunstverkets prosess og idé kan gjøres synlig, og da særlig forholdet mellom kunstplanens overordnede idé og realiseringen av kunstprosjektene ved overleveringen av kunstprosjektene til mottaker. Aktuelle grep kan være omvisning og mindre seminar i tilknytning til overrekkelse av prosjekter, samt faste åpninger og representasjon.

*- Formidling gjennom publikasjon*

Det er et erfart behov for håndfast, tekstbasert materiell i kjølvannet av større kunstprosjekt, rettet mot mottaker og andre interesserte, som supplement til formidling på digitale plattformer.

Til hvert kunstverk eller flere samlet vurderes derfor mindre informasjonsfoldere for distribusjon på Campus Ås. Disse presenterer verk og kunstner gjennom en kort tekst og utvalgte bilder, og kan senere produseres i nytt opplag av mottaker selv.

Slike enkle trykksaker sammen med øvrig materiell kan som et avsluttende tiltak samles i en publikasjon som presenterer kunsten på Campus Ås. Publikasjonen bør være både på norsk og engelsk, og ta utgangspunkt i vandringen ute med innstikk til kunst innendørs. Utgivelse bør skje i samarbeid med Veterinærinstituttet og NMBU, samt Vitenparken, både når det gjelder finansiering og distribusjon.

## 9. BUDSJETT & FREMDRIFT

---

### TILDELING & FORDELING

Det er avsatt 17,110 mill. kroner til kunstprosjekter ved Campus Ås.

Budsjettrammen fordeler seg slik:

ADM. KOSTNADER / PROSJEKTLEDELSE	2,000 mill. kr.	11,7%
KUNSTRELATERTE KOSTNADER INKL. FORMIDLING	13,860 mill. kr.	81%
RESERVE	1,250 mill. kr.	7,3%
	<b>17,110 mill. kr.</b>	<b>100%</b>
KUNST UTE	6,210 mill. kr.	36,3%
KUNST INNE	6,650 mill. kr.	38,9%

Utbetaling direkte til kunstnere er budsjettert med 8,750 mill. kr, 51% av totale bevilgning.

Totale utgifter til prosjektledelse, inkl. adm. reserve er et høyt anslag som forsvares med kunstprosjektets størrelse, dets kompleksitet og kunstplanens ambisjon. Oppdraget vil kreve mange møter og dagsreiser for å forankre og gjennomføre kunstprosjektet hos flere berørte aktører.

Kunstrelatert reserve skal dekke uforutsette kostnader, særlig knyttet til verk ute. Eventuell gjenstående reserve blir brukt til å utvide et kunstprosjekt, styrke formidlingen eller til flere innkjøp av kunst.

### BUDSJETT MED HOVEDTALL

Nedenfor følger en samlet oversikt over disponering av midler.

<b>ADMINISTRATIVE KOSTNADER / PROSJEKTLEDELSE</b>	
Honorar kunstkonsulenter inkl. arb. avgift og reise	1.737.000 kr.
Utgifter til kunstutvalget inkl. befaring/studietur	40.000 kr.
Representasjon og forpleining	23.000 kr.
Administrativ reserve	200.000 kr.
<b>Sum</b>	<b>2.000.000 kr.</b>
<b>KUNSTRELATERTE KOSTNADER</b>	
<b>KUNST UTE</b>	
<b>Vandring i Uraksen</b>	
Gjennomføring av konkurranse inkl. befaring	462.500 kr.
Oppdrag / innkjøp	4.950.000 kr.
BKH 5%	247.500 kr.
Annet driftsmateriale / teknisk bistand*	550.000 kr.
<i>Sum</i>	<i>6.210.000 kr.</i>

**KUNST INNE**

<b>Innendørs i Veterinærbygget</b>	
Gjennomføring av befarings	90.000 kr.
Oppdrag	1.200.000 kr.
BKH 5%	60.000 kr.
Annet driftsmateriale / teknisk bistand*	500.000 kr.
<i>Sum</i>	<i>1.850.000 kr.</i>
<b>Inngang NMBU Veterinærhøgskolen**</b>	
Gjennomføring av konkurranse inkl. befarings	210.000 kr.
Oppdrag	1 000.000 kr.
BKH 5%	50.000 kr.
Annet driftsmateriale / teknisk bistand*	140.000 kr.
<i>Sum</i>	<i>1.400.000 kr.</i>
<b>Inngang Veterinærinstituttet**</b>	
Gjennomføring av konkurranse inkl. befarings	300.000 kr.
Oppdrag	1.000.000 kr.
BKH 5%	50.000 kr.
Annet driftsmateriale / Kjøp av teknisk bistand*	50.000 kr.
<i>Sum</i>	<i>1.400.000 kr.</i>
<b>Kunst til Fellesbygget</b>	
Gjennomføring av befarings	50.000 kr.
Oppdrag / innkjøp	1.000.000 kr.
BKH 5%	50.000 kr.
Annet driftsmateriale / teknisk bistand*	150.000 kr.
<i>Sum</i>	<i>1.250.000 kr.</i>
<b>Fotoprojekt Blikk på Ås**</b>	
Oppdrag	600.000 kr.
BKH 5%	30.000 kr.
Annet driftsmateriale / Kjøp av teknisk bistand*	120.000 kr.
<i>Sum</i>	<i>750.000 kr.</i>
<b>FORMIDLING</b>	
Skiltprogram	120.000 kr.
Foto- og filmdokumentasjon	100.000 kr.
Innhold til digitale formidlingsformer	200.000 kr.
Andre formidlingstiltak	580.000 kr.
<i>Sum</i>	<i>1.000.000 kr.</i>
<b>Sum</b>	<b>13.860.000 kr.</b>
<b>RESERVE</b>	<b>1.250.000 kr.</b>
<b>TOTALT</b>	<b>17.110.000 kr.</b>

\* *Annet driftsmateriale/teknisk bistand*: Budsjetterte kostnader til innkjøpte verk som transport og forsikring, samt innramming inne og fundament ute, kunngjøringer og avvikling av eventuelle markeringer/åpninger, eventuell ekstern teknisk bistand ved behov og mulighet til å supplere allerede eksisterende belysning, særlig ute.

\*\* Budsjett for *Inngang NMBU Veterinærhøgskolen* og *Inngang Veterinærinstituttet*, samt første del av *Fotoprojektet Blikk på Ås*, ble godkjent i tidligere delkunstplaner. De er senere justert.



## MILEPÆLER

Det er et hovedmål at kunstverk er montert og ferdigstilt, inkludert skilting, til semesterstart høsten 2019. Forsinkelser i enkelte prosjekter kan forekomme. Formidling og utgivelse av publikasjoner vil foregå påfølgende år. Kunstprosjektet som helhet skal avsluttes innen utgangen av 2020.

### Milepæler, byggeprosjekt

Fra 2015	Påbegynt råbygg, Veterinærbygget
Fra oktober 2016	Påbegynt tett bygg, Veterinærbygget
Fra april 2017	Påbegynt innvendig bygningsarbeider Veterinærbygget
Fra april 2017	Påbegynt utendørsarbeider inkludert Uraksen
Fra oktober 2017	Påbegynt råbygg, Fellesbygget
Fra november 2016	Påbegynt tett bygg, Veterinærbygget
Fra sommeren 2017	Påbegynt innvendig bygningsarbeider Veterinærbygget
Vår 2019	Integrerte tester (prøvedrift) av Veterinærbygget
Høst 2019	Ferdig Veterinærbygg
Høst 2019	Ferdig Fellesbygg
Høst 2019	Ferdig utendørsarbeid
<b>Overlevering til ordinær drift</b>	<b>01. oktober 2019</b>

### Milepæler, kunstprosjekt

V= Vår, H= Høst

	Utlysning	Konkurranse / invitasjon	Oppstart	Montering	Overtakelse
<b>KUNST UTE</b>					
<b>Vandring i Uraksen</b>					
<i>Kunstverk Uraksen Sør</i>	H 2016	V 2017	H 2017	V 2019	2019
<i>Mindre verk Uraksen Nord</i>		H 2017	V 2018	V 2019	2019
<i>Nordskogen</i>		H 2017	V 2018	V 2019	2019
<i>Ås gård</i>		H 2017	V 2018	V 2019	2019
<b>KUNST INNE</b>					
<b>Innendørs i Veterinærbygget</b>					
<i>Endevegg Vandrehall, bygg 152</i>		H 2017	V 2018	2018-2019	2019
<i>Dobbelthøyt, bygg 142</i>		H 2017	V 2018	2018-2019	2019
<i>Dobbelthøyt, bygg 154</i>		H 2017	V 2018	2018-2019	2019
<i>Sosiale rom / samling</i>		H 2017	V 2018	2018-2019	2019
<b>Inngang NMBU Veterinærhøgskolen</b>		05.2015	01.2016	2017-2019	2019
<b>Inngang Veterinærinstituttet</b>		05.2015	01.2016	2018-2019	2019
<b>Fellesbygget</b>		V 2017	H 2017	2018-2019	2019
<b>Fotoprojektet Blikk på Ås</b>					
<i>Del 1</i>		10.2014	V 2015		2015
<i>Del 2</i>			H 2016		2019
<i>Del 3</i>			H 2018		2020